

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра конструювання машин і обладнання

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету конструювання
та дизайну
Зіновій РУЖИЛО
“25” травня 2023 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
Протокол № 9 від 13 травня 2023 р.
Завідувач кафедри
Вячеслав ЛОВЕЙКІН

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
Гарант ОПП «Технічний сервіс машин
та обладнання сільськогосподарського
виробництва»
Андрій НОВИЦЬКИЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОБОТИЗАЦІЯ В МАШИНОБУДУВАННІ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 13 – Механічна інженерія
Спеціальність: 133 – Галузеве машинобудування
Факультет конструювання та дизайну

Розробники: д.т.н., проф. Ловейкін В.С., д.т.н., проф. Ромасевич Ю.О.

1.Опис навчальної дисципліни

РОБОТИЗАЦІЯ В МАШИНОБУДУВАННІ

(назва)

спеціальність 133 – Галузеве машинобудування

Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Галузь знань	13 – Механічна інженерія (шифр і назва)
Спеціальність	<u>спеціальність 133</u> – Галузеве машинобудування (шифр і назва)
Освітній ступень	<u>МАГІСТР</u> (бакалавр, спеціаліст, магістр)
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Форма контролю	Іспит
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
	денна форма навчання
Рік підготовки	1
Семестр	2
Лекційні заняття	15 год.
Лабораторні заняття	15 год.
Самостійна робота	90 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	2 год. 6 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною метою вивчення дисципліни "Роботизація в машинобудуванні" є ознайомлення студентів із принципами, технологіями та застосуванням роботизації в сучасному виробництві машин та устаткування. Мета полягає в розвитку навичок і розуміння студентами сучасних методів автоматизації та впровадження робототехніки в галузі машинобудування.

Задачі: вивчення основних понять та термінів в галузі робототехніки; розуміння принципів будови та функціонування промислових роботів; дослідження сучасних технологій роботизації; аналіз сучасних методів програмування та керування роботами; вивчення використання сенсорів та візуальних систем для автоматизації процесів виробництва; вивчення застосування роботів у виробництві машин; аналіз впливу роботизації на підвищення продуктивності та якості виробництва; розгляд етичних аспектів використання роботів у виробництві.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми галузевого машинобудування, що передбачають дослідження та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК): Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність бути критичним і самокритичним. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): Критичне осмислення передових для галузевого машинобудування наукових фактів, концепцій, теорій, принципів та здатність їх застосовувати для розв'язання складних задач галузевого машинобудування і забезпечення сталого розвитку. Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії. Усвідомлення перспективних завдань сучасного виробництва, спрямованих на задоволення потреб споживачів, володіння тенденціями інноваційного розвитку технологій галузі.

Програмні результати навчання (ПРН): Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі. Знання та розуміння механіки і машинобудування та перспектив їхнього розвитку. Здійснювати інженерні розрахунки для вирішення складних задач і практичних проблем у галузевому машинобудуванні. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми навчання;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							тижні
	денна форма							
	усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		

Змістовий модуль 1. Принципи будови та функціонування промислових роботів							
Тема 1. Основні принципи мехатроніки та робототехніки	12	2	-	-	-	10	1-2
Тема 2. Системи керування промисловими роботами	14	2	-	2	-	10	3-4
Тема 3. Сенсори та візуальні системи в промислових роботах	14	2	-	2	-	10	5-6
Тема 4. Інтеграція роботів у виробничий процес	20	2		3	-	15	7-8
Разом за змістовим модулем 1	60	8	-	7	-	45	
Змістовий модуль 2. Роботизовані технології машинобудування							
Тема 1. Впровадження роботизованих систем у машинобудування	14	2	-	2	-	10	9-10
Тема 2. Гнучкі виробничі системи та роботизовані системи в машинобудуванні	24	2	-	2	-	20	11-12
Тема 3. Роботизація в металообробці та зварюванні	22	3		4	-	15	13-15
Разом за змістовим модулем 2	60	7	-	8	-	45	
Усього годин	120	15	-	15	-	90	

4. Семінарські заняття – відсутні

5. Практичні заняття – відсутні

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи програмування роботів	2
2	Використання сенсорів у робототехніці	2
3	Програмування точних рухів робота	3
4	Роботизована обробка матеріалів	2
5	Інтеграція роботів у виробничі лінії	2
6	Ергономіка та безпека робототехніки	4

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Індустрія 4.0	10

2	Програмні системи керування рухом промислових роботів	10
3	Сенсори руху промислових роботів	10
4	Ефективні підходи щодо роботизації агропромислового виробництва	15
5	Особливості застосування роботів у окремих галузях машинобудування	10
6	Застосування роботів на складальних лініях	20
7	Роботи-зварювальники: будова та особливості застосування	15

8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Огляд історії та етапів розвитку робототехніки в машинобудуванні.
2. Основні принципи та класифікація промислових роботів.
3. Мехатроніка як основа робототехніки в машинобудуванні.
4. Технічні характеристики приводів роботів і їх вплив на продуктивність.
5. Алгоритми та програмування для керування рухом промислових роботів.
6. Сенсори в робототехніці: використання та можливості.
7. Візуальне сприйняття роботів: системи комп'ютерного зору та їхнє використання.
8. Інтеграція роботів у виробничі процеси: технічні та програмні аспекти.
9. Гнучкі виробничі системи та їх вплив на ефективність машинобудівного виробництва.
10. Використання роботів для автоматизованої обробки матеріалів в машинобудуванні.
11. Роботизована збірка та монтаж виробів в машинобудуванні.
12. Безпека робототехніки в машинобудуванні: стандарти та практичні аспекти.
13. Програмування роботів для точної роботи в умовах виробництва.
14. Роботизовані системи та їх використання в лазерній обробці матеріалів.
15. Вплив роботизації на якість та стандарти в машинобудуванні.
16. Індустрія 4.0: Цифрова трансформація та роботизація виробництва.
17. Використання роботів для завдань зі складання та пакування виробів.
18. Ефективність роботизованих ліній зварювання в машинобудуванні.
19. Робототехніка в роботах із важкими та некерованими об'єктами в машинобудуванні.
20. Вплив робототехніки на оптимізацію логістики та постачання виробництва.
21. Інтелектуальні системи та штучний інтелект в робототехніці машинобудування.
22. Застосування робототехніки для розробки та тестування прототипів виробів.
23. Впровадження роботів у масштабному виробництві та серійному виробництві.

24. Економічні аспекти роботизації: витрати, ефективність, та віддача від інвестицій.
25. Тенденції у виробничому застосуванні робототехніки: виклики та перспективи.
26. Використання роботів для діагностики, обслуговування та ремонту у виробництві.
27. Роль робототехніки в створенні екологічно чистих технологій в машинобудуванні.
28. Інноваційні технології робототехніки в аерокосмічній та автомобільній галузях.
29. Взаємодія між людиною та роботами в контексті машинобудування.
30. Застосування технік віртуальної та доповненої реальності в навчанні робототехніки.

9. Методи навчання

При викладанні даної дисципліни використовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

10. Форми контролю

Проміжний контроль знань студентів здійснюється регулярно на лекційних і практичних заняттях шляхом їх опитування з пройденого матеріалу. Форма контролю знань із змістового модуля оцінюється за результатами захисту звітів з лабораторних робіт.

Підсумковий контроль знань здійснюється на іспиті.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

12. Методичне забезпечення

1. Розробка мехатронних систем керування рухом кранового механізму з гнучким підвісом вантажу. Методичні рекомендації. Науково-методичний центр аграрної освіти / Ловейкін В.С., Войтюк Д.Г., Ромасевич Ю.О., Човнюк Ю.В. – К.: 2011. – 27 с.
2. Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт з дисциплін „Теорія мехатронних систем ОЛК”, „Мехатронні системи ОЛК”, „Теорія мехатронних систем сільськогосподарських машин” та „Мехатронні системи сільськогосподарських машин” / Ловейкін В.С., Ромасевич Ю.О. – К.: 2012. – 119 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Автоматизація виробництва в машинобудуванні. Частина II : навчальний посібник / Ю. І. Муляр, С. В. Репінський. – Вінниця: ВНТУ, 2020. – 123 с.
2. Мехатроніка: підручник / В.С. Ловейкін, Ю.О. Ромасевич, В.В. Крушельницький. – К.: ЦП „Компрінт”, 2020. – 404 с.

Додаткова

1. Основи мехатроніки: навчальний посібник / С.М. Пересада, М.В. Пушкар. – Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 137 с.
3. Сучасні електромехатронні комплекси і системи: навч. посібник / Т.П. Павленко, В.М. Шавкун, О.С. Козлова, Н.П. Лукашова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 116 с.
4. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D1%85%D0%B0%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0>
5. Основи мехатроніки: навч. посіб. / О.М. Артюх, О.В. Дударенко, В.В. Кузьмін та ін. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2021. – 372 с.